

УДК 347.4

ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

Студ. Д.Ю. Король, гр. БП-1-16

Студ. Г.Л. Амбруш, гр. БП-1-16

Науковий керівник доц. А.А. Телестакова

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Метою роботи є аналіз економічних та соціальних перетворень України, розвиток міжнародних відносин зумовили формування страхової галузі. Однією з найважливіших передумов розвитку страхової справи є розвиток і стан чинного законодавства, що регламентує і регулює цей вид діяльності в цілому, так і окремі її напрямки.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єкт дослідження суспільні відносини що виникають при укладенні, зміні та розірванні договору страхування.

Предметом дослідження є понятійний апарат договору страхування.

Результати дослідження. Слід зазначити, що дослідженню понятійного апарату договору страхування, присвячені праці таких науковців як О.С. Іоффе, В.В. Луця, А.А. Телестакова, Є.О. Харитоновна, Г.Ф. Шершеневича, Р.Б. Шишки та інших.

Сьогодні страхування в Україні не є винятково державним, а здійснюється також великою кількістю недержавних страховиків, тому велике значення має правова сторона регулювання страхованої діяльності. Формування економіки, процеси роздержавлення і приватизації, зростання конкуренції приводять до переорієнтації та розвитку системи захисту юридичних та фізичних осіб від матеріальних втрат, які можуть виникнути в результаті стихійного лиха, нещасного випадку та інших ризикових обставин.

У зв'язку з цим необхідно вдосконалювати систему і механізм нагромадження коштів для забезпечення належної матеріальної підтримки тих, хто постраждав і поніс певні втрати.

"Страхування", на думку західних філологів, має латинське походження. В основі його - слова "securus" і "sine сига", які означають "безтурботний". Отже, страхування відбиває ідею застереження, захисту та безпеки.

Згідно зі ст. 979 ЦК України, за договором страхування одна сторона (страховик) зобов'язується у разі настання певної події (страхового випадку) виплатити другій стороні (страхувальникові) або іншій особі, визначеній у договорі, грошову суму (страхову виплату), а страхувальник зобов'язується сплачувати страхові платежі та виконувати інші умови договору.

Страховик - це юридична особа, яка спеціально створена для здійснення страхової діяльності і яка одержала у встановленому порядку ліцензію на цей вид діяльності.

Страхувальник - юридична чи фізична особа, яка на підставі відповідної угоди зі страховиком сплачує страхові внески до страхового фонду.

Страховий випадок - подія, передбачена договором страхування або законодавством, яка відбулася і з настанням якої виникає обов'язок страховика здійснити виплату страхової суми (страхового відшкодування) страхувальнику, застрахованій або іншій третій особі.

Страхове відшкодування - це виплата страховиком застрахованому (або отримувачу) повної чи часткової суми збитків. Розмір страхового відшкодування залежить від двох чинників - страхової суми і страхового збитку. Страхова сума характеризує масштаби даної страхової операції, тобто на яку суму застраховано той чи інший об'єкт.

Страхове відшкодування не може перевищувати розміру прямого збитку, якого зазнав страхувальник. Непрямі збитки вважаються застрахованими, якщо це передбачено договором страхування. У разі, коли страхова сума становить певну частку вартості застрахованого об'єкта, страхове відшкодування виплачується у такій же частці від визначених по страховій події збитків, якщо інше не передбачено умовами страхування.

Зазвичай, у договорах страхування обумовлений розмір франшизи.

Франшиза - частина збитків, що не відшкодовується страховиком згідно з договором страхування.

Страхування проводиться спеціалізованими страховими організаціями, які можуть бути державними й недержавними.

Страхування здійснюється на основі договору між страховиком і страхувальником (добровільне страхування). У випадках, передбачених законом або іншими нормативно-правовими актами, проводиться страхування без укладення договору (обов'язкове страхування).

Страхову діяльність у формі добровільного страхування, котра підлягає ліцензуванню на українському страховому ринку, можна класифікувати в залежності від об'єктів страхування на особисте та майнове страхування.

Також, в цивільному законодавстві існує такий термін, як "співстрахування" - страхування одного об'єкту за одним договором страхування декількома страховиками одночасно, причому для кожного з них визначені його права й обов'язки перед страхувальником. Кожний страховик відповідає перед страхувальником тільки в частині, яка зазначена для нього договором співстрахування. Взаємної відповідальності страховиків перед страхувальником немає.

Договір страхування укладається в письмовій формі шляхом видачі страховиком страхувальникові страхового свідоцтва (поліса, сертифіката). Істотними умовами договору страхування, які зазначаються у страховому свідоцтві (полісі, сертифікаті), визнаються об'єкт страхування, розмір страхової суми, страхового внеску і строки його сплати, страховий ризик (страхові випадки), строк страхування, початок і закінчення дії договору страхування. У договорі також можуть бути передбачені інші умови страхування.

Висновки. Розвиток страхового ринку України і використання його в інтересах економіки в умовах її інтеграції у світове економічне господарство та посилення процесів глобалізації є важливим компонентом національної безпеки країни.

Ринок страхування є складовою фінансового ринку, його розвиток відбувається досить суперечливо і він далекий від світових стандартів. Закони ринку на етапі його становлення та стабілізації вимагають збалансованого функціонування всіх ринкових інститутів, які довели свою необхідність за багатовікову історію розвитку і становлення ринкових відносин в розвинутих державах світу.

На сьогодні, визначальним завданням державної політики в галузі страхування є підвищення його ролі в економіці країни й забезпечення умов для ефективного розвитку, оскільки надійний страховий захист виступає фактором соціальної та економічної безпеки як окремої людини, так і держави загалом.

Ключові слова: договір страхування, страховик, страхувальник, страховий випадок, франшиза.

ЛІТЕРАТУРА

1. Амеліна А. С. Поняття та ознаки страхового договору / А. С. Амеліна. // Правова просвіта. - 2017. - № 12. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pravprs_2017_12_6
2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. №№40-44. Ст.356
3. Стражева В. В. Страховий процес: поняття, елементи та необхідність впровадження / В. В. Стражева. // Фінанси, облік, банки. – 2017. – №1. – С. 202–210
4. О. Getmates, А. Matviichuk, D. Korobtsova, А. Kotlyar, А. Telestakova Financial and legal guaranteeing of medical insurance in Ukraine / Telestakova А.А. // Georgian medical news. - 2018. - 149-154.